

12.02.2024

Dnro TAS/50/2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

TyV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 29.1.2024

Hallituksen esitys laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 101/2023 vp)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt tasa-arvovaltuutetulta lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 101/2023 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijöiden lähettämisestä annettua lakia (447/2016). Esitettyjen muutoksien taustalla ovat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomismenettelyt, jotka koskevat muun muassa työntekijöiden lähettämistä koskevan täytäntöönpanodirektiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Hallituksen esityksessä on kuvattu työntekijöiden lähettämistä koskevan täytäntöönpanodirektiivin puutteita. Täytäntöönpanodirektiivin 11 artiklassa säädetään muun muassa oikeuksien puolustamisesta ja kantelujen heloittamisesta. Direktiivi lisäksi edellyttää, että jäsenvaltioissa on käytössä tehokkaita mekanismeja, joiden avulla lähetetyt työntekijät voivat tehdä kanteluja työnantajaan myös sen valtion alueelle, jonne työntekijät on lähetetty. Oikeudellisia ja hallinnollisia menettelyjä käynnistävää työntekijää on suojeltava hänen työnantajansa mahdollisesti harjoittamalta epäedulliselta kohtelulta. Lähetetyillä työntekijöillä on oltava oikeus päästä sellaisten toimenpiteiden piiriin, jotka suojelevat epäsuotuisalta kohtelulta, joka liittyy kanteluun, oikeudelliseen tai hallinnolliseen menettelyyn.

Hallituksen esityksessä laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta on kuvattu myös hallituksen esityksen valmistelua. Tasa-arvovaltuutetun lausuntokierroksen yhteydessä antamaa lausuntoa on käsitelty hallituksen esityksen kohdassa 6.4. Siinä muun muassa todetaan, että "tasa-arvovaltuutetun ehdottamia lisäyksiä ei ole toteutettu, koska ehdotettuja säännöksiä ei sovelleta lähetettyihin työntekijöihin eikä niitä ole katsottu tarpeelliseksi soveltaa lähettämiskonteksissa ottaen huomioon

syrjinnän kieltoa koskeva sääntely ja vastatoimien kieltoa koskeva ehdotus ja sen rikkomiseen liittyvä vahingonkorvaus”.

Tasa-arvovaltuutettu on edellä mainitussa lausunnossaan ehdottanut, että laissa viitattaisiin laajemmin tasa-arvolain säännöksiin, kuten esimerkiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, jäljempänä tasa-arvolaki) 10 §:ään. Tasa-arvolain 10 §:n mukaan työnantajan on pyynnöstä annettava kirjallinen selvitys menettelystään muun muassa sille, joka katsoo joutuneensa esimerkiksi tasa-arvolain 8 §:n 1 momentin 2–5 kohdissa (syrjintä työelämässä) tai 8 a §:ssä (vastatoimien kieltä) tai 8 d §:ssä (häirintä työpaikoilla) tarkoitetun syrjinnän kohteeksi. Työnantajan selvityksen tarkoituksena on auttaa syrjintää epäilevää arvioimaan, onko syrjintäepäilylle perusteita ja onko asiassa tarpeen ottaa yhteyttä esimerkiksi tasa-arvoviranomaisiin taikka saattaa asia tuomioistuimen käsittelyyn. Työntekijälle annettu selvitys voi auttaa myös työnantajaa välttämään turhia viranomais- ja oikeusprosesseja. (HE 153/2008 vp.).

Nyt ehdotetussa hallituksen esityksessä todetaan, että Suomeen lähetetyn työntekijän työnantaja on velvollinen soveltamaan vain tasa-arvolain 6, 7, 8, 8 a, 8 d, 9 ja 9 a §:iä eikä työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 2 luvun 3 §:ää esitetä muutettavaksi. Ottaen kuitenkin huomioon ehdotetun lain muutoksen taustalla olevat Euroopan komission käynnistämät rikkomismenettelyt Suomea vastaan tasa-arvovaltuutettu esittää edelleen että, tasa-arvolain tarkoittamaa syrjintää epäileville lähetetyille työntekijöille antaa mahdollisuus pyytää työnantajalta selvitystä tämän menettelystä tasa-arvolain 10 §:ssä säädetyin tavoin. Työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 2 luvun 3 §:ään voitaisiin tehdä tätä vastaava muutos eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Tasa-arvovaltuutettu

Rainer Hiltunen

Erityisasiantuntija

Pirkko Janas

Tämä asiakirja on lähetetty vastaanottajalle sähköisesti. Asiakirjan allekirjoitettu taltiokappale säilytetään tasa-arvovaltuutetun toimistossa.